

[Transcript] DS Vandaag / De juwelier, gestraft omdat hij een overvaller doodde

Dit is Vandaag, de dagelijkse podcast van De Standaard. Ik ben Alexander Lippenveld. Voor we aan de podcast beginnen, nog even deze boodschap van De Standaard, heeft een gloednieuwe news app. Wil je meer verhalen achter de feiten betrouwbare informatie, maar ook inspiratie, lees dan elke dag onze uitgebreide journalistiek in de nieuwe news app van De Standaard. Download nu DS News in jouw appstool.

Toen overvallers er op een brommer van door gingen met een half miljoen euro aan jouw wielen, zette juwelier Philippe Moens de achtervolging in. Hij schoot vier keer en een van de dieven werd daarbij getoet. Ontoelaatbaar oordeelde de rechter maandag en de juwelier kreeg een straf. Maar wat had hij dan wel moeten doen?

Heel in de beukelaren van onze binnenlandredactie beginnen dit verhaal best bij de feiten denk ik, want niet iedereen weet waarover het gaat. Het is intussen bijna vijf jaar geleden dat twee overvallers de juwelierszaak van Philippe Moens in Ooststakker bij Gent binnen drongen. Wat is er toen gebeurd? Ja, op 7 juli 2018 zijn er twee overvallers binnengedrongen in de juwielewinkel van Philippe Moens die hij uitbait met zijn zus en zijn vader in meen toen al een orderen man. In de winkel waren het al klanten aanwezig en een oorloge hersteller. Dus zat daar eigenlijk al goed vol en ze zijn daar binnen gedrongen. Het was zonnige voormiddag en ze zijn daar eigenlijk heel gewelddadig, heel brutaal te werk gegaan. Ze hebben daar verschillende vitrines kapot geslaan. Er zijn waarschijnlijk ook wat klappen verkocht, wat schoppen verkocht en ze waarderden ze buiten om zoveel mogelijk juwelen mee te grabbelen en op een gegeven moment wordt zelfs de vader in meen onwel en die zakt ineens op de grond en de overvallers spraken zo een mengsel tussen Nederlands en Frans en in een soort noodkreet riep iemand van Ylva Moreer, hij gaat sterven en de overvallers zeiden laat hem sterven. Heel grof. Als ze alles hebben wat ze willen gaan ze naar buiten en dan staan ze daar eigenlijk een beetje te worstelen, iets te doen met de motorfiets. Op het moment dat Philippe Moens zijn wapen uit de kluis gaat halen, die laat naar buiten stapt en schiet. Hij schiet op de overvallers die wegvlugten, dat moeten we zo zien. Het is niet dat ze hem op dat moment bedreigden. Moen ze even proberen aanbrengen van ze stonden zo nog wat te draalen eigenlijk voor de deur op het moment dat hij naar buiten ging, maar we weten dat het eerste schot gelost is, toen zat ze nog niet op de motor, maar dat had wel bijna op het punt om te vertrekken en dat eerste schot is afgeketst op de helm en in een koelwagen terechtgekomen, dus hij is eigenlijk gewoon echt naar buiten gegaan, hij is achter en naar gegaan. Tweede schot zaten ze allebei op de motor en dat was het doorlijke schot, dat is door de rug gegaan, onder de rechterschouderblad van het doorlijke slachtoffer HL. Hij heeft zich vastgeklampd eigenlijk aan de man die op de motor voor hem zat en ze zijn weggereden, maar als hij ze niet gestopt met ziet, is hij achter en naar gegaan en daar zijn toen nog twee schoten gelost, we weten niet exact waar dat is, want daar is buiten camera beelden gebeurd, maar we weten dat die schoten gelost zijn en die hebben hem niet geraakt. Het slachtoffer heeft zich nog even kunnen vasthouden, maar hij is uiteindelijk van een motorfietsgevalen en zijn kompanen eigenlijk die in een zwaggereden en heeft de stervende jongeman op straat achtergelaten. Ja, die is later wel opgepakt. Ja, die is iets later opgepakt. Hij heeft altijd ontscant dat hij iets te maken had

[Transcript] DS Vandaag / De juwelier, gestraft omdat hij een overvaller doodde

met de overval, maar hij is uiteindelijk veroordeeld tot acht jaar zelf. Eén van die twee overvallers is dus veroordeeld, maar ook Philippe Moens is nu veroordeeld voor wat er daar gebeurd is. Ja, dat klopt.

Hij is maandagochtend na een zeer, zeer lang onderzoek en een beetje een moeilijk juridisch parkoer is Philippe Moens veroordeeld voor tien maanden met uitstel en in geld moeten ook met uitstel. Dus hij gaat die zelfstraf niet moeten uitvoeren, zei dat hij iets verkeerd uitsteekt of zo. Gaat hij nooit een dag in de cel zitten of die moeten niet moeten betalen, is wel ook veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding aan de nabestaanden van het slachtoffer, maar dat is wel in mindering

gebracht voor de fout van de overvaller. Dus dat zijn eigenlijk zeer kleine schadevergoedingen.

Ja, je zegt dat het een moeilijke juridische procedure was, wat was er dan zo moeilijk aan?

Eerst is het belangrijk om te zeggen dat dat onderzoek veel langer heeft geduurd dan dat het had moeten duren, want in principe, alles is duidelijk, de camera beelden heb je al op dag één, de getuigeverklaringen ook, misschien nog balistisch onderzoek, maar veel meer moet er niet gebeuren,

maar er is ergens onderweg iets misgelopen. Er is een PV opgesteld en daar is pas twee jaar later op geantwoord, dat is een grote fout van justitie die er gemaakt is, die het eigenlijk het onderzoek noodeloos lang heeft aanslepen en wat dan een serieuze leidingsweg was voor Moens, maar ook voor de nabestaanden van het slachtoffer. En dan verder, ja, het is een beetje moeilijk, want er was precies een beetje twijfel op een gegeven moment, is zij in verdenking gesteld van dood, dat zijn zelfs straffen tot en met ongeveer 30 jaar. In juni 2022 is dat voor de raadkamer gekomen en toen is de juli hier volledig buiten vervolging gesteld. Waarom? Omdat de raadkamer zegt, ah ja, maar er zijn hier geen feiten, want hij was niet bij volle beschikking over zijn vrije wil, hij was niet volledig toerekeningsvatbaar. Maar twee weken na die beslissing hebben het parquet,

zowel als de partij van de burgerlijke partijen, dus de nabestaanden van het slachtoffer beroep aangetekend,

dan is dan naar de kamer van een beschuldigingstelling gegaan en die hebben gezegd nee, nee, nee, moet hiervoor rechter komen en dat is doverwezen naar de correctionele rechtbank. Dus ja, het is duidelijk dat er hier naartal rechters van mening verschillen. En dan is hij schuldig bevonden aan uitgelokte doodslag. Ik moet zeggen dat ik dat nog nooit gehoord heb uitgelokte doodslag.

Ja, dus uitgelokte doodslag wil eigenlijk zeggen dat iemand moet vlak voor de feiten, het slachtoffer zijn geweest van een gewelddadig actie, die actie moet iemand zodanig onder de indruk hebben gebracht dat ze een deel van hun vrijgewill verliezen, maar niet volledig. En dat je daarop allerlei daden gaat stellen die nog steeds strafbaar zijn, maar verschoonbaar, dus een beetje verexcuseerbaar

in het oog van de wetgever. En daarom zijn die straffen veel lichter. Ja, ja, als je tien maanden met uitstel krijgt en de geld moet je met uitstel, dat valt als ik dat mag zeggen, als leek nog relatief goed mee als je iemand doodgeschoten hebt, toch? Ja, alleen, denk ik, valt niet over te twijfelen, het is een zeer lichte straf. Het is ook een lichte straf omdat onderzoek zo lang geduurd heeft en de redelijke termijn overschreden is geweest, dus dat wordt ook een rekening gehouden. Maar het is nog altijd een straf, er is nog altijd een schuldverklaring en dat was niet waar dat meneer Moens en waar zijn advocaat Walter van Steenbrugge op uit waren. En wat bracht de verdediging dan aan?

[Transcript] DS Vandaag / De juwelier, gestraft omdat hij een overvaller doodde

Dus de advocaat van Philippe Moens, Walter van Steenbrugge, had twee verdedigingen, dat is onweerstaanbare dwang en wetelijke verdediging. Dat zijn twee concepten die ingeschreven zijn in strafrecht om te zeggen van ik heb iets gedaan, dus ik betwist niet dat ik geschoten heb, maar ik ben niet schuldig aan die daad. En het ene onweerstaanbare dwang zegt eigenlijk dat je niet meer aan beseffen bent wat je aan het doen bent. En dus eigenlijk wat dat Philippe Moens zegt is dat hij bijna buiten zichzelf was van emotie door wat er daarvoor was gebeurd en dat hij al die handelingen met dat wapen en zo heeft uitgevoerd zonder dat hij zelf nog maar aanwezig was op dat moment. Dus allemaal soort op automatische piloot. En wetelijke zelfverdediging brengen ze aan omdat ja het is natuurlijk een overval en meneer Moens zegt ook van bij het weggrijpen van de twee overvallers dat hij een had horen zeggen tiré of iets in die trant. Dat kan van alles geweest zijn. En volgens hem was dat een reden om te denken van ze gaan misschien zitten en ik ga daarom zitten nu door onderzoek is dat wel weer lecht want ja je kan eigenlijk niet een motorfiets besturen als je een automatisch wapen in je hand hebt. Ja nu goed die onweerstaanbare dwang ergens begrijp ik dat wel je ziet je levenswerk gewoon weggrijpen op een brommer bij wijze van spreken maar de rechtbank was het daar niet mee eens. Nee en ze voeren daarvoor een aantal elementen aan. Het feit is dat Moens als de overvallers vertrokken waren hij is naar een andere kamer gegaan hij is in de safe gegaan ook al zegt hij dat hij open stond hij heeft het wapen geladen hij heeft een kogel in de kamer gestoken hij is naar buiten gegaan en hij is beginnen schieten en niet één keer maar vier keer. Dus dat zijn volgens hen zijn allemaal zeer internationale handelingen oké ja hij had een vergunt wapen maar hij was al sinds 2014 niet meer aangesloten aan de schietclub dus het is ook niet zo dat hij zo een ervaren schutter was dat dat zo een soort super flotte actie was dus dat zijn ze noemen dat gecoördineerde handelingen handelingen die alleen kan uitvoeren als er nog een zo bewust de deel is en niet als je volledig soort van onder transen staat er zijn ook nog andere elementen die ze aantwoorden daarvoor bijvoorbeeld op beeld is te zien hoe het wapen van Moens blokkeert op een gegeven moment en hij voert het al handelingen uit om dat wapen te deblokken dus als opnieuw zijn dat gecoördineerde handelingen en dan voor ze ook nog een andere argument aan namelijk dat na het schieten dat Moens hij was hulzen en kogels aan het opraapen en zijn broek aan te steken en daar was toen al een agent aanwezig want dat was een commissiaat heerlijk bij de zoals wijkagent onmiddellijk afgekomen en die zei heel tijd van ja maar laat dat ik er liggen gast dat dan moet blijven liggen voor het onderzoek ja de meis materiaal en hij heeft daar toen iets super raar gezegd hij ze van ja maar ik moet dat weg nemen want anders ga ik er nog dus schuldig je zijn zo iets dus de rijbank zegt eigenlijk van hij heeft daar toen proberen zo van alle zalverdediging op te zetten en ze zeggen zelfs van dat begrijpelijke we begrijpen dat iemand dat doet maar het is wel nog steeds toont het dat je bijbewust zijn zat dus wat ze doen is eigenlijk

onwerstaanbare dwang heb je nul vrijwillen meer bij uitlokking is er iets dat je propereert om dingen te gaan doen maar je hebt wel nog een beetje vrijwillen je hebt nog voldoende vrijwillen ja ze hebben eigenlijk daar de rijbank heeft er eigenlijk zorg van gradaties op gezet dat is de conclusie ja en wetige zalverdediging dat was het dan ook niet of of wel dus bij wetige zalverdediging

moet de afweerende daad dus het in van de verdediging moet gebeuren tijdens de aanval niet na de aanval in dit geval waren ze al buiten de rijbank zegt gaat ook andere dingen kunnen doen hè gaat de deur kunnen dicht doen en je daar versranse mij wapen had de hulpdienst te kunnen bellen heeft geen van die dingen gedaan is naar buitenhaan is achterin aangegaan dus in die zin is geen wetige zalverdediging dus hij schiet hen eigenlijk in de rug terwijl dat ze al weg aan het gaan zijn er is geen reden meer om je te moeten verdedigen je mag alleen maar wetige verdediging mag je enkel proportioneel geweld gebruiken en je mag alleen geweld gebruiken in de zin van om je lijf en leden te beschermen zoals het nodig is op dat moment als iemand al weg is hij al weg ja ja dan heb je jezelf niet echt meer te verdedigen en gaat philip noemt ze nu nog in beroep naar die uitspraak ik sprak gisteren met water van steenbrugge zijn advocaat ja de uitspraak is toch al heel hard aangekomen bij meneer moens het is voor een heel moeilijk idee dat hij een misdadiger zou zijn en dat is ook denk ik een beschrijpelijke reactie ook al is het een lichte straf zijn overwege wel om in beroep te gaan als je hoort roepen dat iemand gaat schieten of wel laat je je beschieten en dan met je dood dan zijn de overvallers nog driester te werken gaan of wel reageren en dat heeft mijn klient gedaan en om in die omstandigheden te zeggen dat er ook geen sprake is van wetige zelfverdediging dat is toch een rare logica vind ik van steenbrugge is echt eigenlijk van de rechter heeft niet genoeg geluisterd naar psychiaters want de rechter zegt eigenlijk van moens had wel nog een beschikking tot een deel van zijn vrijwillen niet zijn volledige vrijwillen en dat is toch allemaal ja wie is er rechter om dat te bepalen we moeten meer naar psychiaters luisteren daarover van steenbrugge zijn letterlijk als hij nazise was voorgekomen dan

was dat het waren dan heel farse debatten over geweest nu is dat eigenlijk ja dat is een paragraaf in het vondens straks kijken we naar het bredere plaatje maar eerst gaan we even uit voor reclame waarom dat ik me met mijn neus in dat super 8 vlaanderij eyeglas zit ben ik

ik de kolaland verkende super 8 lekker onverwacht

terug naar de zaken philip moens dan we luisteren even naar de uitspraak van het vondens door de rechter het is vastgelegd door de camera's van vpm en naar een uitleg van de persrechter dat zijn opname van vrt dient aan de beklaarde en bij uitbreiding aan allen die in gelijkardige omstandigheden dezelfde gedragingen zouden overwegen het signaal te worden gegeven dat dergelijke

handelingen in een rechtsstaat geen sindsdracht vaardigd zijn de wetgever in belgen is zeer strikt op gebruik van wapens en dat is terecht hier was het slachtoffer de dader van die overvaller maar even

goed hadden er nog andere slachtoffers kunnen vallen en daarover gaat het van pas op met gebruik van wapens en zeker op deze onrechtmatige manier geleden wat wil de rechter duidelijk maken met dat vondens dat was een heel duidelijk maatschappelijk signaal dat stond letterlijk zo in het vondens van we moeten hier eigenlijk Amerikaanse toestanden gaan vermijden het bezit van dit soort gevaarlijke wapens kan er niet toe leiden dan mensen het heft in eigen handen nemen en op mensen gaan schieten omdat die aan iets misdaan hebben enerzijds zat er in dat vondens ook

[Transcript] DS Vandaag / De juwelier, gestraft omdat hij een overvaller doodde

wel veel begrip voor wat moens heeft gedaan en begrip voor ook de publieke opinie die voor groot stuk aan moens zijn kant staat vooral moens was niet verzekerd voor die stel zoals veel juleerszaken

niet verzekerd zijn voor die stel omdat die premies gewoon veel te hoog zijn oké maar in België ons strafrecht beschermt mensenlevens boven goederen het feit dat jij je gerief verliest maakt het niet oké om iemand te doden ja dat is altijd een spanning van bescherming van van rijkdom van goederen is iets heel belangrijk in de wet maar ik moet zeggen dat ik wel gelukkig ben dat we in een land leven waarin dat een mensenleven nog steeds belangrijker is ja je mag ook niet vergeten het was een zomerdag het was overdag er was ook veel volk op straat dit aspect staat expliciet vermeld bij de strafmeting als toch van dat is wel ernstig het ene wie daar kunnen raken ook het was niet alleen een gevaar voor de overvallers maar ook voor mensen op straat nu goed helen dit is geen alleenstaand gevallen een juleer die schiet op een overvaller dat is in het verleden nogal gebeurd ja heel zeker in 1999 als je die ja ik herinner mij dat zelf nog he die zaak wordt er tiberghien dat is iemand die dertien keer gevoerd heeft op overvallers hij heeft ook vijf dagen in de gevangenis doorgebracht daarvoor en in die zaak is er eigenlijk een zeer gelijkaardig vol is uitgesproken dus tiberghien heeft hun ook zelfverdediging aangebracht heeft ook onweerstaanbare drang aangebracht en hij is uiteindelijk verhoordeeld voor uitgelokte doodslag en dan juleer manuel scheldeman schoot in 2003 een man dood toen er vier gangsters probeerde in te breken in zijn zaak hij is eerst vrij gesproken wie geswetig is zelfverdediging en uiteindelijk in beroep verhoordeeld voor obsesselijke slagen zonder het oogmerk om te

doden hij kreeg opschorting van uitspraak en er zijn er nog he er zijn veel grote verschillen tussen die zaken onderling hoe kunnen daar niet zomaar een lijn in trekken wat ik wel kunt een beetje opsporen is dat het terwijl duidelijk is dat rechters het signaal willen geven mag het hef niet zomaar in eigen handen nemen we hebben een politie we hebben een justitie die zijn

daarom een job te doen ja en geweld is het alleen recht van de politie ja van de politie dat klopt dus eigenlijk ja samenvatten wat mag je doen als iemand je overvalt en mij een half miljoen aan juleen gaat lopen als het is om je lijf aan leden te beschermen ja dan mag jij iemand op iemand schieten

of steekwapen gebruiken of wat dan ook maar als iemand ervan door is na al je geld dan daar blijft het dan en materieel goederen gaan die boven de mensen leven nee absoluut niet oké goed hele in de beugelaren dankjewel dankjewel dag dit was vandaag de dagelijkse podcast van de standaard bedankt voor het luisteren volg ons op spotify apple podcast of eender welk ander podcast platform in onze gratis fds podcast kan je niet alleen ons werk beluisteren maar ook de beste podcast tips terugvinden alle credits van de podcast die je net hoorde vind je op standaard.be schijnen striep podcast reageren kan via podcast ad standaard.be